

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Br: 02- 1336

Podgorica, 12.02.2015. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETARIJAT
-n/r generalnog sekretara, gospodina Žarka Šturanovića-**

U vezi sa Vašim dopisom broj: 08-194 od 6. februara 2015. godine, kojim se traži davanje mišljenja na Predlog o konverziji kredita u švajcarskim francima (CHF) u eure (EUR), koji su podnijeli poslanici Nebojša Medojević, Andrija Mandić i Milan Knežević, Ministarstvo finansija u konsultaciji sa Centralnom bankom Crne Gore, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predlogom zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima (CHF) u eure (EUR) predlaže se uvođenje obaveze komercijalnim bankama, da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona izvrše konverziju svih kredita odobrenih u švajcarskim francima u euro, po zvaničnom kursu Centralne banke, koji je važio na dan sklapanja Ugovora između korisnika kredita i banke.

Predlogom zakona predviđa se da komercijalne banke davaoci kredita otpišu 66% od iznosa kursnih razlika obračunatih po osnovu kursnih razlika između švajcarskog franka- CHF i eura- EUR, od dana sklapanja kredita do dana usvajanja zakona, kao i da, u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu Zakona, ponude korisnicima kredita nove ugovore o konverziji i reprogramu kredita obračunatih u EUR-e, u skladu sa Zakonom.

Nadalje, predloženi zakon predviđa da korisnici kredita plate 34% iznosa obračunatih kursnih razlika u vremenskom intervalu ne kraćem od vremenskog perioda u kojem su već otplaćivali glavniciu i kamate na kredit i obračunate kursne razlike.

Odredbama člana 6 Predloga zakona predlaže se da država Crna Gora preuzme 50% od obračunate kursne razlike između švajcarskog franka- CHF i eura- EUR, od dana sklapanja kredita do dana usvajanja zakona iznosa koje su komercijalne banke otpisale korisnicima kredita ili 33% od ukupnog obračunatog iznosa kamatnih razlika između švajcarskog franka- CHF i eura- EUR, od dana sklapanja kredita do dana usvajanja zakona.

U odnosu na Predloženi zakon, Ministarstvo finansija i Centralna banka ističu:

1. Centralna banka Crne Gore (u dalje tekstu: Centralna banka), najprije je u prethodnom periodu više puta isticala da rast kursa švajcarskog franka (CHF) u odnosu na EUR bitnije ne utiče na kretanja ekonomskog i privrednog rasta u Crnoj Gori, niti ima negativne posljedice na finansijsku stabilnost.

Međutim, ukazivala je da će rast kursa švajcarskog franka (CHF) u odnosu na EUR imati izuzetno veliki uticaj na pogoršanje pozicije korisnika kredita sa valutnom klauzulom, ukoliko se ovaj rast uključi u dalji obračun obaveza korisnika tih kredita.

U vezi sa pogoršanjem pozicije korisnika kredita sa valutnom klauzulom, regulator je više puta ukazivao i davao preporuke da se između banaka i korisnika kredita iznađe mogućnost sporazumnog rješavanja ovog problema. Regulator je, takođe, isticao da nema zakonske nadležnosti da izdaje mjere ili naloge za promjenu ugovorenih uslova između banke i korisnika kredita, niti može uticati na kreditnu politiku banaka u ovom dijelu, s obzirom na činjenicu da ugovaranje valutne klauzule nije zakonom zabranjeno. Pored toga, ukazivano je da Zakon o obligacionim odnosima uređuje pravne situacije koje nastaju kao posljedica promjene okolnosti poslije zaključenja ugovora koje se nijesu mogle predvidjeti, a koje otežavaju ispunjenje obaveze jedne ugovorne strane ili ispunjenje te obaveze postaje pretjerano otežano i nanosi pretjerano veliki gubitak za jednu ugovornu stranu. Pri tome je isticano da pomenute činjenice može utvrđivati i odluke o njima donositi isključivo nadležni sud.

2. U vezi sa Predlogom zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure – EUR, Ministarstvo finansija i Centralna banka ukazuju na sljedeće činjenice koje treba imati u vidu pri razmatranju teksta predloženog zakona:

- **Obuhvat zaštite klijenata.** Predloženi zakon obuhvata rješavanje problema klijenata banke, koji u ovom trenutku imaju kreditu obavezu po kreditima sa valutnom klauzulom u CHF koju treba da ispunjavaju direktno prema banci. Zakonom nijesu obuhvaćena lica za koja je banka svoja potraživanja prenijela na druga lica (faktoring kompanije), pa bi prihvatanje ovog zakonskog teksta dovelo u neravnotežan položaj tu kategoriju dužnika u odnosu na klijente čije kredite banka i dalje ima u svom kreditnom portfolio. Takođe, treba imati u vidu i zaštitu klijenata koji, nakon velikog rasta kursa CHF, nijesu mogli da dalje uredno servisiraju kredit, a kašnjenje u otplati je rezultiralo raskidom ugovora i odgovarajućim postupkom prinudne naplate duga od strane banke. Iz navedenog proizilazi da Predlog zakona ne rješava probleme svih korisnika kredita sa valutnom klauzulom.
- **Kursne razlike.** Predlogom zakona se predlaže ravnomjerno snošenje negativnih efekata rasta kursa CHF između banke, korisnika kredita i Države. U ovom trenutku nije poznat iznos kursnih razlika koji bi bio obračunat korišćenjem modela iz predloženog zakona, pa to predloženi zakon čini neprimjenjivim i, stoga, neprihvatljivim u ovom trenutku.
- **Obaveza Države.** Imajući u vidu predlog da Država snosi određeni iznos negativnih kursnih razlika, nije jasno iz kojih razloga se predlaže ovakvo rješenje, s obzirom da, kako je naprijed navedeno, rast kursa švajcarskog franka (CHF) u odnosu na EUR bitnije ne utiče na kretanja ekonomskog i privrednog rasta u Crnoj Gori, niti ima negativne posljedice na finansijsku stabilnost. Pored toga, usvajanje ovakvog rješenja je neprihvatljivo iz

razloga što Država ne treba da iz sredstava poreskih obveznika preuzima dio rizika i plaća obaveze pojedinih lica koja su svojom odlukom došla u tešku finansijsku situaciju. Predloženo rješenje predstavlja favorizovanje korisnika kredita sa valutnom klauzulom u odnosu na druga lica koja su na neki drugi način dospjela u tešku finansijsku situaciju, što ovaj zakon čini neprihvatljivim.

- **Uređivanje budućih odnosa klijenata i banke.** U odnosu na rješenja Predloga zakona koja se odnose na uređivanje budućih odnosa klijenata i banke, te da obavezan element ugovora o konverziji u smislu člana 5 predloženog zakona, treba da bude na novi način utvrđena adekvatna kamatna stopa, čijem utvrđivanju treba da prethodi detaljna analiza uticaja takvog rješenja na poziciju banke i klijenata, ukazujemo da sa aspekta buduće pozicije klijenata – korisnika kredita sa valutnom klauzulom, reprogram ovih kredita treba da se izvrši na način koji bi obezbijedio da se ovi klijenti dovedu u položaj koji su u uporednom periodu imali klijenti koji su koristili slične vrste kredita bez valutne klauzule, što se ovim zakonom ne obezbjeđuje.
- **Pozicija banke.** Sa aspekta buduće pozicije banke, treba imati u vidu činjenicu da će se, u slučaju ukidanja valutne klauzule, kod banke pojaviti otvorena neto pozicija u CHF znatno viša od propisane, koju će banka morati da u kratkom roku svede u propisane okvire, pa je potrebno izvršiti analizu finansijskih efekata tog usklađivanja i cijeliti tu činjenicu prilikom definisanja buduće kamatne stope.
- **Status klijenata koji su pokrenuli sudski spor.** Značajan broj klijenata je pokrenuo sudski postupak protiv banke i taj je postupak u toku. Predloženim zakonom se ne definišu rokovi za izjašnjavanje klijenata o prihvatanju ili neprihvatanju novih uslova, niti posljedice nepotpisivanja ugovora po novim uslovima.

Imajući u vidu istaknuto, mišljenja smo da ne treba prihvatiti Predlog zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima (CHF) u eure (EUR).